

Svar på skriftligt spörsmål SSS 203/2017 rd

Svar på skriftligt spörsmål om ändringarna i den nationella högskolelagstiftningen i Tampere3-högskoleprojektets namn

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 203/2017 rd undertecknat av riksdagsledamot Emma Kari /gröna:

Vilka åtgärder tänker regeringen vidta för att bedöma konsekvenserna på nationell nivå av ändringarna i högskolelagstiftningen?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

I förslaget om utvidgade möjligheter till undervisningssamarbete är det fråga om att högskolorna inte behöver ordna egen undervisning för sina studerande om de ordnar den undervisning som behövs genom undervisning vid en annan inhemsk högskola. En högskola ska dock alltid själv ge största delen av den undervisning som ingår i dess examina. Reformen gör det möjligt att ordna undervisningen på ett sätt som bättre än tidigare främjar kvaliteten och även ekonomin. Den ekonomiska nytta som fås av arrangemangen står till fullt belopp till högskolornas förfogande för att till både kvaliteten och mängden utveckla undervisningen och forskningen samt de tjänster som stöder dem. Varje högskola beslutar självständigt om undervisning som ordnas i samarbete med en annan högskola. Högskolornas beslutsfattande har ordnats så att det är möjligt för professorskåren och den övriga undervisningspersonalen att påverka de här besluten.

Genom att en sådan självbestämmanderätt för högskolorna stöds, möjliggörs enligt regeringens åsikt förnuftiga lösningar som förbättrar verksamhetens kvalitet på högskolenivå. Redan nu räknar högskolorna i sina examina till godo studier som frivilligt genomförts vid en annan högskola på ett mycket omfattande sätt. Skillnaden mot tidigare blir att högskolorna inte längre själva måste ge överlappande undervisning till följd av sitt utbildningsansvar. Utbildningen kan således anskaffas framför allt där man har den bästa kunskapen och undervisningen i ämnet i fråga. Förslaget gör det möjligt för högskolorna att fokusera på sina kompetensområden och att dra nytta av denna kompetens i de examina som de andra högskolorna erbjuder. Framför allt stöder förslaget uppkomsten av en allmän samarbetskultur mellan högskolorna i Finland. En tydligare arbetsfördelning samt ett omfattande och djupgående samarbete är allmänt erkända nycklar till det finländska högskolesystemets framgång.

Spörsmålsställaren är orolig för att målen för kunnandet i examina förenhetligas och att forskning och undervisning kan skiljas från varandra. Genom förslaget ändras dock inte högskolesektorens lagstadgade uppgifter eller de mål för kunnandet som regleras på förordningsnivå. I praktiken innebär reformen en höjning av nivån på planeringen av undervisningen. För högsko-

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 203/2017 rd

lorna uppstår ett incitament för att identifiera de likheter som förekommer i undervisningen samt de egna styrkorna och svagheter. Av förslaget följer dock inte en rättighet eller ens en praktisk möjlighet att förenhetliga undervisningen på ett sätt som skulle äventyra den yrkesmässiga kompetensgrunden eller studiernas vetenskapliga inriktning. Den högskola som utfärdar examen svarar fortfarande både enligt lagen och i praktiken genom sitt rykte för att innehållet i och kvaliteten på den undervisning som den ordnar är ändamålsenliga.

Då undervisning genomförs i samarbete med en annan högskola får detta inte ge upphov till förvirring när det gäller vid vilken högskola eller för vilken examen en studerande studerar. En högskola som anskaffar undervisning ska iakttä god förvaltning, vilket i fråga om undervisnings-samarbete innebär att de studerandes och de sökandes berättigade förväntningar ska tryggas. De berättigade förväntningarna kan t.ex. hänföra sig till innehållet i examen och undervisningen, undervisningsstället samt undervisningsspråket. Förväntningarna kan grunda sig på lagstiftning samt på högskolans tidigare verksamhet och de uppgifter högskolan tidigare har gett om sin kommande verksamhet. Ett universitet ska utarbeta sin examensstadga, undervisningsplan och det material det använder vid rekryteringen av studerande så att de som söker till universitetet har en reell möjlighet att skapa sig en tydlig och tillräcklig bild av innehållet i sin framtida examen och av på vilket sätt undervisningen i huvudsak ges. Informationen om ändringar i undervisningsarrangemangen och särskilt i var undervisningen ges ska tillhandahållas de studerande i tillräckligt god tid. För att säkerställa att de studerande behandlas lika ska den högskola som anskaffar och den som ger undervisning tillsammans svara för att undervisningen vid den andra högskolan inte försämrar de studerandes ställning när det gäller de tjänster som högskolorna erbjuder sina studerande.

Som ovan konstateras, bedöms förslaget förbättra nivån på högskolornas undervisningsplanering. Att redan i samband med studierna bekanta sig med de studerande och undervisningskulturen vid en annan högskola och högskolesektor bidrar till att förbereda de studerande för arbetslivet, där sådana möten är viktiga.

Lagförslaget som gäller undervisningssamarbete är inte på det sätt som spørsmålsställaren miss-tänker enbart baserat på lokala behov (för Tammerfors) eller beredning. Förslaget har beretts omsorgsfullt under en lång tid. Frågan har diskuterats internt av högskolorna åtminstone sedan remissbehandlingen av en lagändring (562/2016) som gällde samarbete kring språkundervisning. Under beredningen av den aktuella regeringspropositionen har studerandeorganisationerna hörts upprepade gånger vid ministeriet och i andra sammanhang. Ministeriet ordnade också ett öppet diskussionsmöte om den här frågan och av remissyttrandena framgår att förslaget fick omfattande understöd vid mötet. Högskolorna i Finland har starkt ställt sig bakom förslaget. Alla de högskolor (13 universitet och 17 yrkeshögskolor) som lämnat ett utlåtande om propositionsutkastet understöder förslaget.

Konsekvenserna av förslaget om undervisningssamarbete följs upp som ett led i processen för styrning av högskolorna. Kärnan i styrprocessen utgörs av ett avtalsförfarande mellan högskolan och undervisnings- och kulturministeriet, vid vilket ministeriet och högskolan för ett visst antal år åt gången avtalar om de kvantitativa och kvalitativa mål för högskolans verksamhet som är av

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 203/2017 rd

central betydelse med tanke på utbildnings- och forskningspolitiken och om uppföljningen och utvärderingen av hur dessa mål nås. Ministeriet interagerar också hela året aktivt med de högskolor som det styr. På seminarier som två gånger per år ordnas för högskolornas och forskningsinstitutionernas ledning behandlar och diskuterar man de viktigaste frågorna i anslutning till styrningen och finansieringen av högskoleutbildningen. Dessutom träffar ministeriet regelbundet ledningen för universiteten och yrkeshögskolorna samt styrelseordförandena. Under avtalsperioden genomför ministeriet heldagsbesök vid varje högskola. Vidare ordnas regionala möten mellan ministeriet och högskolorna. Högskolorna är skyldiga att ge undervisnings- och kulturministeriet de uppgifter som ministeriet behöver för utvärdering, utveckling, statistikföring och övrig uppföljning och styrning av utbildning och forskning. Undervisnings- och kulturministeriet ska utifrån dessa uppgifter utarbeta statistik och göra statistiska analyser som behövs för styrningen av högskolorna. På detta sätt stöder man en kunskapsbaserad ledning av högskolorna.

Helsingfors 13.6.2017

Undervisningsminister Sanni Grahn-Laasonen